

Znanjem protiv nasilja u školama

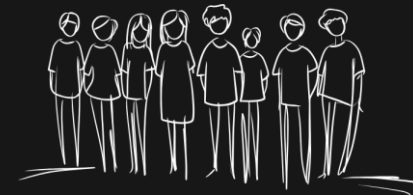
PREZENTACIJA ZA RODITELJE

Prof. dr. Aleš Bučar Ručman,

Fakulteta za varnostne vede, Univerza v Mariboru/Faculty of Criminal Justice and Security University of Maribor

Rujan, 2025

Znanjem protiv nasilja u školama

CILJEVI I ZADACI:

Osmisliti i provesti program prevencije vršnjačkog nasilja na temelju znanstvenih spoznaja (pregled inozemne prakse i nalaza znanstvenih analiza o učinkovitosti stranih programa), lokalnog znanja i stručne/znanstvene evaluacije.

Na temelju provedenog programa izradit će se prijedlog za sistematski pristup.

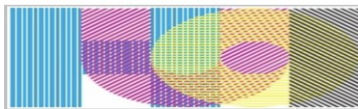

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Agencija za odgoj i obrazovanje

Hrvatsko
udruženje za
obrazovna
istraživanja

Tri škole u Hrvatskoj

OŠ DRAGUTINA TADIJANOVIĆA, ZAGREB

OŠ MANUŠ, SPLIT

OŠ KNEZA TRPIMIRA, KAŠTEL GOMILICA

Pet škola u Sloveniji

OŠ ZBORA ODPOSLANCEV, KOČEVJE

OŠ VOJKE ŠMUC, IZOLA

OŠ DRAGA KOBALA, MARIBOR

OŠ MAJDE VRHOVNIK, LJUBLJANA

OŠ DANILE KUMAR, LJUBLJANA

SAVJETNICI

dr. Stuart Henry

School of Public Affairs, San Diego State University (2006–17)

dr. Hiromichi Katou

Hokkaido University

dr. Maria Sapouna

University of the West of Scotland

dr. Veronika Nagy

Utrecht University

dr. Virginia Soldino

University of Valencia

dr. Dziuginta Baraldsnes

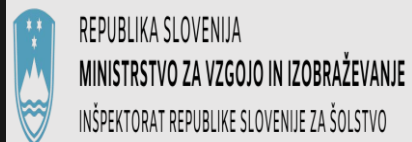
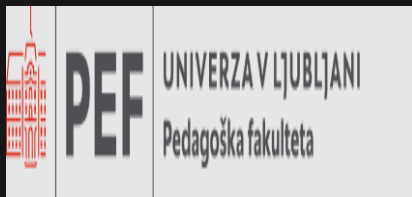
University of Stavanger

dr. Balli Lelinge

Malmö University

Mette Bøe Lyngstad

Western Norway University of Applied Sciences

DEFINICIJA VRŠNJAČKOG NASILJA

Vršnjačko nasilje odnosi se na situacije u kojima je učenik opetovano izložen agresivnom ponašanju ili negativnom djelovanju vršnjaka ili grupe učenika tijekom dužeg vremenskog razdoblja.

Vršnjačko nasilje uključuje nesrazmjer moći između počinitelja nasilja i žrtve.

Projekt će se baviti i jednokratnim činovima nasilja.

Potrebno je razlikovati SUKOB i NASILJE!

Normalan sukob među vršnjacima nema elemenata nasilja: djeca ne inzistiraju na svom pod svaku cijenu, mogu objasniti razloge sukoba, spremna su na ispriku ili kompromis bez pobjednika, slobodno pregovaraju kako bi zadovoljila svoje potrebe te po potrebi mogu promijeniti temu ili se povući iz situacije (Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, 2024)

OBLICI VRŠNJAČKOG NASILJA

1. Fizičko nasilje
2. Psihičko nasilje (verbalno, socijalno/relacijsko, isključivanje, izolacija)
3. Seksualno nasilje
4. Elektroničko nasilje (npr. ponižavanje na društvenim mrežama, isključivanje iz online zajednica i sl.)
5. Oblici vršnjačkog nasilja su često isprepleteni

Kako prepoznati da je dijete žrtva nasilja? (Znakovi i posljedice nasilja)

1. Emocionalne i psihološke posljedice

Tuga, briga, noćne more
Nisko samopoštovanje i osjećaj manje vrijednosti
Depresija; anksioznost
Socijalna anksioznost (strah od druge djece)
Osjećaj usamljenosti
Povećan rizik od samoozljeđivanja
Negativne misli
Suicidalne misli

2. Posljedice u ponašanju

Povlačenje iz društva
Apatija, razdražljivost, nezadovoljstvo
Agresivno ponašanje (dijete se može početi agresivno ponašati)
Smanjena motivacija za školske aktivnosti (npr. učenik ne želi ići u školu)
Rizik od ovisnosti (cigarete, alkohol, droge, ponašajne ovisnosti poput npr. ovisnosti o internetu, kockanju, klađenju)
Nervoza i/ili strah pri korištenju mobitela, posebno pri primanju poruka
Loše raspoloženje nakon korištenja mobitela/računala
Skrivanje mobitela ili nekih sadržaja od roditelja

3. Akademske posljedice

Lošija akademska postignuća
Česti izostanci s nastave
Problemi s koncentracijom i učenjem

4. Fizičke posljedice

Ozljede uslijed fizičkog nasilja
(modrice, prijelomi, ogrebotine)
Glavobolje, bolovi u trbuhu, kronični
bolovi (često psihosomatskog
podrijetla)
Poremećaji spavanja (nesanica, noćne
more, mokrenje u krevet)
Promjene apetita (prejedaње ili
gubitak apetita)

5. Dugoročne posljedice

Trajni problemi s povjerenjem i
odnosima
Povećani rizik od problema s
mentalnim zdravljem u odrasloj dobi
Poteškoće s integracijom u radno
okruženje
Veća šansa za razvoj problema u
ponašanju
Promijenjen pogled na svijet

ŠTO UČINITI KAO RODITELJ AKO JE VAŠE DIJETE ŽRTVA NASILJA? (1/2)

1. Ako postoje naznake da je dijete izloženo vršnjačkom nasilju, pokušajte s njim razgovarati mirno, tolerantno. Pružite mu podršku.
2. Prikupite informacije o počinjenom nasilju. Zapišite ih (Tko? Što? Kada? Gdje? Tko je to vidio?). Osigurajte dokaze (npr. napravite snimku zaslona mobitela, spremite poruke).
3. Obavijestite školu o slučaju vršnjačkog nasilja, nemojte čekati. Ako je potrebno, obavijestite i policiju. Obavijestite druge (čak i ako dijete tvrdi da to ne biste trebali učiniti). Neki čini vršnjačkog nasilja su i kaznena djela.
4. Upoznajte se s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima:
<https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Socijalna%20politika/Protokol%20o%20postupu%20u%20slučaju%20nasilja%20među%20djecom%20i%20mladima.pdf>
5. Vršnjačko nasilje rješavaju odrasli, a ne djeca. Povežite se s djelatnicima škole (razrednikom, stručnim suradnicima, ravnateljem). Dogovorite plan rada s djetetom. Dogovorite sa stručnom službom u školi sastanke i procjenu situacije. Shvatite da je cilj intervencije u školi stvoriti okruženje u kojem djeca mogu mirno zajedno pohađati školu. Pratite što se događa tijekom vremena.

ŠTO UČINITI KAO RODITELJ AKO JE VAŠE DIJETE ŽRTVA NASILJA? (2/2)

6. Pratite raspoloženje i ponašanje svog djeteta. Pratite što se događa u školi i izvan nje.
7. Pomozite svom djetetu da ojača samopouzdanje! Pokažite djetetu što je preporučljivo učiniti u slučajevima vršnjačkog nasilja (npr. ne reagirati na provokacije; odgovarati kratko i samouvjereno; odmah obavijestiti odrasle o nasilju u školi i sl.). Nemojte davati prazna obećanja, realno razgovarajte sa svojim djetetom. Savjetujte ga kako se treba ponašati ako se nasilje ponovi (što je također potrebno koordinirati sa školom).
8. Podržite djetetove veze s prijateljima. Nemojte ga izolirati od njegovih vršnjaka. Činjenica da je dijete izloženo nasilju ne bi trebala dovesti do dodatnih kazni (npr. ako je dijete žrtva *cyberbullyinga*, nemojte mu zabraniti korištenje mobitela, već ga naučite kako reagirati i kome reći ako se nešto dogodi).
9. Nemojte sami rješavati probleme! Ne idite raspravljati s drugim roditeljima, ne tražite drugu djecu ("Što si učinio mom djetetu...").
10. Budite čvrsti, odlučni i podržavajući. Pratite što se događa u obitelji (braća i sestre). Imajte na umu da se zajedničkim djelovanjem nasilje može zaustaviti.

Kako mogu spriječiti da moje dijete postane žrtva nasilja?

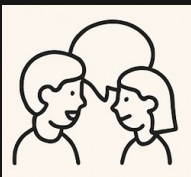
1. Jačanje samopoštovanja i socijalnih vještina

- Potaknite dijete da izrazi svoje osjećaje i mišljenja. To je usko povezano s obiteljskim odnosima i komunikacijom.
- Naučite ga asertivnosti (kako reći "ne" i postaviti granice; samopoštovanje i poštovanje drugih).
- Potaknite uključivanje u aktivnosti u kojima dijete može razviti osjećaj pripadnosti (sportske, glazbene aktivnosti i sl.) i samopoštovanje te naučiti kako se odnositi prema vršnjacima.
- Potaknite prijateljstva s vršnjacima. Prijatelji su važan sigurnosni čimbenik.

3. Digitalna sigurnost

- Naučite svoje dijete da sigurno koristi internet i društvene mreže (opasnost nije samo nasilje vršnjaka).
- Pratite što radi na internetu (ne špijunirajte, već nadgledajte).
- Saznajte više o opasnostima internetskog nasilja, a zatim razgovarajte s djetetom o tome.
- Dogovor o pravilima u vezi s dijeljenjem osobnih podataka i fotografija. Postavite pravila e-komunikacije.

2. Otvoreni razgovor i povjerenje

- Redovito razgovarajte s djecom o tome kako im je prošao dan i o odnosima u školi.
- Stvorite okruženje u kojem se dijete osjeća sigurno i podržano (ako ima problema, da se može povjeriti roditelju).
- Naučite dijete da u slučaju nasilja nije kriva žrtva i da treba obavijestiti odraslu osobu u školi i/ili reći roditeljima ako je on/ona žrtva nasilja. Recite mu da su odrasli dužni poduzeti mjere kada se radi o nasilju.

4. Suradnja sa školom

- Izgradite pozitivan odnos s učiteljima i školskim savjetnicima. Razgovarajte o onome što vas brine i što je važno za vašu djecu.
- Škola ima dužnost osigurati sigurno okruženje za učenje, ključni zadatak je zaštititi žrtvu (cilj poduzimanja mjera nije kazna za dijete koje je počinilo nasilje, već promjena ponašanja i razvoj odgovornosti).

SADRŽAJ PREVENTIVNOG PROGRAMA

AKTIVNOSTI PODRŠKE ŠKOLAMA

Edukacija za djelatnike škole, učenike, roditelje

ORGANIZACIJSKE AKTIVNOSTI NA RAZINI ŠKOLE

- Formiranje školskog tima za preventivni rad, intervencije i red u školi
- Stručna skupina za pomoć školama (projektni partneri)
- Priprema za provedbu programa (kućni red, školski red, obrazovni plan itd.)
- Suradnja škole s vanjskim institucijama (Obiteljski centar, Centar za pružanje usluga u zajednici, Hrvatski zavod za socijalni rad –područni uredi i, po potrebi, predstavnici policije i dr.) i roditeljima
- Aktivnosti na razini škole (pojačani nadzor tijekom odmora, posebne mjere u slučaju nasilja)

PREVENTIVNE AKTIVNOSTI I RAZVOJ VJEŠTINA

- Edukacije za djelatnike škole (radionice) i roditelje (2 puta tijekom šk. godine 2025./2026.)
- Provedba radionica i aktivnosti za učenike u trajanju od 10 nastavnih sati (6., 7. i 8. razred)
- Priprema materijala za dan aktivnosti
- Preventivne aktivnosti u okviru predmetnih kurikuluma
- Početni i završni događaj

Stručna skupina za pomoć školama

INTERVENCIJE

- Mjere za rješavanje različitih slučajeva vršnjačkog nasilja
- Upute za rad sa žrtvama nasilja (za učenike, nastavnike, roditelje)
- Upute za rad s počiniteljima nasilja
- Upute za rad s učenicima koji su svjedočili nasilju
- Stegovne mjere

SURADNJA

- Plan uključivanja roditelja, suradnja s lokalnom zajednicom i nevladinim organizacijama.
- Redoviti sastanci i suradnja
 - Planiranje i provedba zajedničkih aktivnosti

**SURADNJA S
MEDIJIMA**

**UKLJUČIVANJE
VANJSKIH
AKTERA
(sportski klubovi,
aktivnosti u
slobodno vrijeme)**

ISTRAŽIVANJE/STRUČNI RAD

- ☐ Priprema sadržaja za preventivne aktivnosti i intervencije (u suradnji sa školama i drugim institucijama)
- ☐ Identifikacija stanja u školama (kvalitativno i kvantitativno istraživanje)
- ☐ Evaluacija učinkovitosti programa

Materijali dostupni na:
<https://knowbullying.eu/sl>

Pitanja i prijedlozi:
info@knowbullying.eu

